

EXAMENTRAINING

MODERNE VREEMDE TALEN

DUITS

HAVO

2016-2017

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Leestips	4
1.1 Tekstopdrachten	4
1.2 Tekstsoorten	4
1.3 Valkuilen	5
2. Woordenboekgebruik	7
3. Kernwoorden vraagstelling Centraal Examen	8
4. Signaalwoorden	11
5. Vraagsoorten	13
5.1 Stappenplan vóór en bij het lezen	13
5.2 Analyse van vraagsoorten	13
6. Tekstoverzicht	17
6.1 Overzicht niveau	17
6.2 Overzicht per deelonderwerp	20
7. Handige websites	24

Inleiding

Nog enkele maanden en dan is het zover. Dan staan de eindexamens voor de deur en komt er een einde aan alle voorbereidingen om het centraal examen tot een goed einde te brengen. In deze reader zijn diverse materialen gebundeld die, tezamen met de opdrachten en aandacht in de les, je voorbereiden voor het examen van het vak Duits. De materialen zijn o.a. afkomstig van Cito, Digischool Duits, Studyflow en APS.

Het eindexamen voor alle moderne vreemde talen bestaat alleen uit leesvaardigheid. De overige vaardigheden en literatuur zijn in de schoolexamens getoetst. Let op: de examens van de moderne vreemde talen duren **150 minuten**, in tegenstelling tot de examens van de overige vakken.

Het examen bestaat sinds de Tweede fase uit meer dan 40 vragen en tussen de 10 en 15 teksten. De vraagstelling kent open vragen en gesloten vragen. Er is een speciaal antwoordblad, waarmee ook in de klas en bij het proefexamen geoefend zal worden. Het beantwoorden van de vragen gebeurt alleen met pen. Als hulpmiddel bij het examen mag je een woordenboek gebruiken. Zowel een woordenboek Duits-Nederlands als Nederlands-Duits is toegestaan.

Hopelijk biedt deze reader een welkome handreiking voor de fameuze laatste loodjes.

Uiteraard ook namens meneer Van de Wall en mevrouw Kochen: veel succes met alle voorbereidingen op de examens!

Jos Gulpen

Innovator Ontwikkeling Onderwijs
Stichting LVO – Cluster Heuvelland

Docent Duitse taal en literatuur
Sophianum, Scholengemeenschap in het Heuvelland

1. Leestips

1.1 Tekstopdrachten

Het centraal examen kent drie tekstopdrachtsoorten, die elk een specifieke manier van aanpak vereisen:

- '**één-vraag-teksten**'. Daarbij is het raadzaam eerst de vraag te lezen, zodat je daarna gericht in de tekst kunt gaan zoeken. Meestal gaat het daarbij om, òf vrij korte teksten, òf wat langere reclameteksten en productinformaties. In examenteksten word je vooraf door de volgende opmerking daarop gewezen. ('*Lees bij de volgende teksten eerst de vraag voordat je de tekst zelf raadpleegt*').)

- '**meer-vragen-teksten**'. Deze soort komt bij centrale examens het meest voor. Daarbij is een veelgebruikte strategie om de tekst eerst – snel en zonder woorden op te zoeken – in zijn geheel door te lezen voordat je de bijbehorende vragen beantwoordt.

- '**gatenteksten**'. Deze opdrachtsoort (ook wel '*Lückentext*' genoemd) wordt als moeilijk ervaren. Alvorens te beginnen is het raadzaam, eerst de onbekende woorden bij de in te vullen varianten op te zoeken. Vaak moeten er bij de open plek zogenaamde signaalwoorden of verbindingswoorden ingevuld worden. Kijk daarom welk verband ze uitdrukken. Daarna ga je tekst alinea voor alinea lezen. Lees daarbij altijd door tot het einde van de alinea en stop niet bij de open plek. Meestal vind je nà de open plek de oplossing.

1.2 Tekstsoorten

Bij het maken van leestoetsen en examenwerken is het van belang te weten om wat voor soort tekst het gaat. Als je de structuur / opbouw van een tekst doorziet, dan kom je bij het begrip wellicht minder problemen tegen. Hieronder volgen hiervoor enkele tips.

• Onderzoek of het om een **verslag**, **betoog** of **beschouwing** gaat. Elke tekstsoort kent namelijk verschillende doelen en eigenschappen. De tekstsoort geeft vaak ook aan op welke gegevens de lezer moet letten bij beantwoording van de vragen.

verslag (reportage, interview, wetenschappelijk artikel)	<ul style="list-style-type: none"> • de zakelijke beschrijving van gebeurtenissen en feiten staat centraal • de overdracht van (nieuwe) informatie is het belangrijkste • de eigen mening van de schijver is meestal ondergeschikt aan de informatie
beschouwing (artikelen over sociale, maatschappelijke ontwikkelingen)	<ul style="list-style-type: none"> • de beschrijving van een bepaald (vaak maatschappelijk) verschijnsel staat centraal • de overdracht van verschillende gezichtspunten, aspecten, invalshoeken is belangrijk • de eigen mening, conclusie van de schrijver staat centraal

betoog

(boekbesprekingen, kritieken, ingezonden brief)

- de **beschrijving** van het **standpunt**, de mening van de schrijver staat centraal
- de **overdracht** van **voor- en tegenargumenten** is van wezenlijk belang
- de **eigen** mening en het eigen **oordeel** van de schrijver staan **zeer centraal**

• Bepaal aan de hand van de formuleringen in om welke vraag- of opdrachtsoort het gaat. Zie hiervoor het schema met vraagsoorten.

• Open vragen zijn over het algemeen in het Nederlands gesteld en moeten dus ook in het Nederlands beantwoord worden, tenzij anders staat aangegeven. Goede antwoorden in de vreemde taal leveren geen punten op!

• Lees de vraag of opdracht nauwkeurig en voer alleen uit, wat van je gevraagd wordt. Formuleer je antwoord kort en krachtig, beperk je tot het wezenlijke, belangrijkste.

• Met letterlijke vertalingen van (delen van) alinea's ga je vaak voorbij aan de essentie van de vraag. Bovendien is vertalen een kunst 'an sich', die nogal wat oefening vooraf vereist. Omdat dat niet in de exameneisen is opgenomen, zul je vaak – ondanks het gebruik van het woordenboek – rare vertalingen maken.

• Indien slechts **één** voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt **uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld**.

(Dus: ook al staat het goede antwoord verderop ergens tussen de gegeven voorbeelden, redenen enz. , dan levert je antwoord niets op!!)

• Indien **méér** voorbeelden, redenen, uitwerkingen, citaten of andersoortige antwoorden gevraagd worden, worden **uitsluitend de eerstgegeven antwoorden** beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal.

• Gebruik bij de formulering van je antwoord nooit het onpersoonlijke, wazige woordje 'het' of het veralgemeende 'je' en 'ze'. Geef altijd aan, wat of wie je daarmee bedoelt. Strenge en kritische correctoren tellen dit fout.

• Formuleer je antwoorden zeker niet met zelf verzonnen, nieuwe woorden tussen aanhalingstekens.

1.3 Valkuilen

Bij de beantwoording van de examenopgaven kun je een aantal valkuilen tegenkomen, waardoor foute antwoorden goed lijken te zijn.

1. **Te veel uit de tekst.** Wat in het foute antwoord staat, komt allemaal in de tekst voor, maar er staan dingen tussen waar de vraag geen betrekking op heeft. Bijvoorbeeld: in de tekst worden twee oorzaken voor milieuverontreiniging genoemd. In het foute antwoord worden die twee oorzaken wel genoemd, maar ook een reden waarom het allemaal wel meevalt.

2. **Te weinig uit de tekst.** Wat in het foute antwoord staat, komt allemaal in de tekst voor, maar er ontbreekt een deel dat in de tekst ook genoemd wordt, waardoor het antwoord onvolledig is. Dus: kijk of alle elementen uit de tekst in het antwoord staan.

Bijvoorbeeld: in de tekst worden twee oorzaken voor milieuverontreiniging genoemd, maar het foute antwoord geeft er maar één.

3. **Bijzaak.** In dit foute antwoord staat wel iets wat door de tekst genoemd wordt, maar in de vraag wordt naar een hoofdzaak, niet naar een bijzaak, gevraagd. Bijvoorbeeld: In de tekst staat "hij deed allerlei stomme dingen, zoals die keer dat hij op een varken door de stad reed". De vraag luidt: "Wat kun je zeggen over Dik Troms gedrag?" Fout antwoord: "Dat hij op een varken door de stad reed".
4. **Past niet bij de vraag.** Dit foute antwoord op de vraag staat wel in de tekst, maar het past niet bij deze specifieke vraag. Dus: lees de vraag voldoende nauwkeurig.
5. **Tegenovergestelde.** Het foute antwoord is juist het tegenovergestelde van wat er in de tekst staat.
6. **Open deur.** Dit foute antwoord klinkt misschien wel voor de hand liggend en dus logisch, maar het staat absoluut niet zo in de tekst. Dus: kies niet te snel voor een antwoord dat wel aardig of plausibel klinkt.
7. **Te veel erbij gesleept.** Dit foute antwoord staat gedeeltelijk in de tekst, maar jij verzint er zelf iets bij, waardoor het een interpretatie wordt i.p.v. een beschrijving. Dus: beperk je tot wat er in de tekst staat.

2. Woordenboekgebruik

Het woordenboek is een hulpmiddel met voor- en nadelen. Dit klinkt als een logische uitspraak, maar het gebruik van een woordenboek levert voor diverse leerlingen nog problemen op. Het is simpelweg onmogelijk om alle onbekende woorden die je in het examen tegenkomt allemaal op te zoeken in het woordenboek. Het is daarbij ook nog maar de vraag of het woordenboek je wel de juiste vertaling geeft, zodat deze ook recht doet aan de context van de tekst. Om de leestijd van je examen zo goed mogelijk te benutten is een goed woordenboekgebruik noodzakelijk. Zorg er in elk geval voor dat je voor aanvang van het examen in het bezit bent van een actueel woordenboek. Veel nieuwe woorden uit de laatste decennia (met name op technologisch gebied) zul je namelijk in oudere woordenboeken niet aantreffen. Belangrijk is ook, dat je jouw eigen woordenboek kent. Bekijk vooraf hoe jouw woordenboek gestructureerd is, zodat je niet tijdens het examen nog voor verrassingen komt te staan. Lees bijvoorbeeld de gebruiksaanwijzing van het woordenboek vooraf goed door. Het opzoeken van woorden tijdens je examen kost kostbare tijd. Reken op een circa minuut per woord. Dertig woorden opzoeken kost je dus een half uur examentijd (!). Als je erg veel woorden moet opzoeken kom je in tijdnood. Zorg dus dat je een goede receptieve woordenschat opbouwt en **neem het leren van het examenidiom en je eigen woordenlijst serieus!** Dan hoef je alleen op te zoeken wat je écht nodig hebt.

Hieronder volgen nog enkele tips om al dan niet met woordenboekgebruik de woordbetekenis te achterhalen.

- Veel woordbetekenissen hoef je tijdens het lezen niet precies te weten. Je kunt proberen ze eerst te raden. Want opzoeken kan altijd nog en dat kost juist veel tijd!
- Kijk naar de zin(nen) er om heen: de context.
- Vaak kun je uit de context al een globale betekenis afleiden
- Lijkt het woord op het Nederlands? Of op een woord uit een andere vreemde taal? bijvoorbeeld: gesprek – *Gespräch*
- Knip het woord in stukjes.
- Misschien ken je al enkele stukjes van het woord: bijv. vierteilige = vier-teil-ige = vier-deel-ige
- Spreek het woord in gedachten uit. Soms “hoor” je dan dat het op het Nederlands lijkt. Bijvoorbeeld: het Duitse woord “Flut” spreek je uit als [floet], dat lijkt al veel op de betekenis: vloed
- De betekenis van woorden en begrippen, die *niet* in je woordenboek staan, achterhaal je mogelijk door als het ware door aanverwante alinea’s met hetzelfde beginwoord heen te ‘scrollen’. De extra geïnvesteerde lees- en opzoektijd krijg je als vergrote woordenschat terug
- Hak lange, samengestelde woorden in delen en zoek het onbekende deel apart op. Koppel de in delen opgezochte woorden daarna weer tot één totaalbeschrijving aan elkaar. Let daarbij ook op de betekenis van eventuele voorvoegsels.
- Zoek je de betekenis van werkwoordsvormen, herleid de betreffende vorm dan tot de infinitief ofwel het hele werkwoord. Via het stamtijdenoverzicht achter in het woordenboek kom je gemakkelijk achter de infinitief. Let ook op de voorvoegsels bij werkwoorden.

Meer weten over het handig gebruiken van een woordenboek? Bekijk de tips via de onderstaande weblinks.

<http://talencentrum.opschool.nl/Engels/Toolbox%20links/Tips%20&%20Tricks.htm>

<http://www.scholieren.com/eindexamens2015/blog/5354/examentips-duits>

<http://wp.digischool.nl/duits/oefenen/lezen/tips-leesvaardigheid/>

3. Kernwoorden vraagstelling Centraal examen

1. ablehnend	afwijzend
2. die Ablehnung	de afwijzing
3. der Absatz	de alinea
4. die Absicht	de bedoeling
5. die Abweisung	de afwijzing
6. die Ansicht	de mening
7. auf der einen Seite ... auf der anderen Seite	aan de ene kant ... aan de andere kant
8. aufmerksam machen auf	wijzen op
9. die Aufzählung	de opsomming
10. die Aussage	de uitspraak
11. die Bagatellisierung	de bagatellisering
12. bedauern	jammer vinden
13. die Bedeutung	de betekenis
14. die Bedingung	de voorwaarde
15. die Befürchtung	de vrees, de bezorgdheid
16. begeistert	enthousiast
17. begründen	motiveren, beargumenteren
18. die Begründung	de motivering, de argumentatie
19. die Behauptung	de bewering
20. das Beispiel	het voorbeeld
21. belehrend	iemand de les lezend
22. berücksichtigen	rekening houden met
23. die Bestätigung	de bevestiging
24. betonen	benadrukken
25. die Charakterisierung	de karakterisering
26. eifersüchtig	jaloers
27. die Einführung	de inleiding
28. die Einräumung	de toegeving
29. die Einschränkung (Beschränkung)	de beperking
30. empfindsam	gevoelig
31. empört	verontwaardigd
32. engagiert	geëngageerd
33. entsetzt	ontsteld
34. entsprechen	overeenkomen met

35. enttäuschend	teleurstellend
36. die Ergänzung	de aanvulling
37. das Ergebnis	het resultaat
38. die Erklärung	de verklaring, de uitleg
39. die Erläuterung	de toelichting
40. ersetzen	vervangen
41. erstaunlich	verbazingwekkend
42. erwähnen	vermelden
43. das Fazit	de slotconclusie
44. die Feststellung	de constatering
45. fordern	eisen
46. die Fortsetzung	de voortzetting
47. der Gegensatz	de tegenstelling
48. gleichgültig	onverschillig
49. heißen	betekenen
50. hervorgehen aus	blijken uit
51. hervorheben	benadrukken
52. der Hinweis	de aanwijzing, de aanduiding
53. humorvoll	humoristisch
54. die Hypothese	de veronderstelling
55. die Illustration	de illustratie
56. die Konkretisierung	de concretisering
57. lobend	lovend, aanprijzend
58. die Motivation	de motivatie, de motivering
59. die Nuancierung	de nuancering
60. die Objektivierung	een objectieve mening geven
61. die Rede sein von	sprake zijn van
62. die Relativierung	de relativering
63. sachlich	zakelijk
64. sarkastisch	sarcastisch
65. satirisch	satirisch
66. der Satz	de zin
67. schadenfreudig	met leedvermaak
68. scherzhaft	grappig
69. schließen aus	concluderen uit
70. der Schluss (die Schlussfolgerung)	de conclusie
71. schonend	voorzichtig, behoedzaam

72. sentimental	sentimenteel, gevoelig
73. sich beziehen auf	betrekking hebben op
74. sich zeigen	blijken
75. spöttisch	spottend
76. die Steigerung	de toename, de vergroting
77. stimmen	kloppen
78. die Subjektivierung	een subjectieve mening geven
79. die Tatsache	het feit
80. die Übertreibung	de overdrijving
81. unterhaltend	amuserend
82. die Untertreibung	het understatement
83. der Verfasser	de schrijver van deze tekst
84. die Verharmlosung	de bagatellisering
85. die Verneinung	de ontkenning
86. verständnisvoll	begripvol
87. die Verstärkung	de versterking
88. verwenden	gebruiken
89. die Voraussetzung	de voorwaarde
90. der Vorschlag	het voorstel
91. der Vorwurf	het verwijt
92. die Weiterführung	de voortzetting
93. die Widerlegung	de weerlegging
94. der Widerspruch	de tegenspraak, de tegenstelling
95. zeigen	tonen, laten zien
96. die Zeile	de regel
97. zutreffen	kloppen, juist zijn
98. der Zweck	het doel, de bedoeling
99. zynisch	cynisch

4. Signaalwoorden

<p>zuerst / zunächst = om te beginnen, allereerst erstens, zweitens ...enz. = ten eerste, tweede . weiter = verder auch = ook außerdem = bovendien überdies/ darüber hinaus = bovendien, zudem = bovendien zusätzlich = extra, bijkomend, aanvullend daneben / hinzu kommt = daarnaast zum Schluss / schließlich = ten slotte</p>	<p>... geeft een opsomming van voorbeelden, redenen ... enz.</p> <p>(opsommend verband)</p>
<p>dadurch,(dass) = om die reden (dat) deshalb / darum = daarom demnach = derhalve, om die reden denn = want so = derhalve / om die reden weil = omdat deswegen / aus diesem Grund = om die reden</p>	<p>... geeft een verklaring of reden, waarbij heel vaak beschreven wordt wat uit iets voortvloeit. (zie ook bij: oorzaak en gevolg)</p> <p>(redengevend verband)</p>
<p>zum Beispiel = bijvoorbeeld beispielsweise = bijvoorbeeld (wie) etwa = (zoals) bijvoorbeeld</p>	<p>... geeft een voorbeeld van iemand of iets</p>
<p>indem = doordat somit = bijgevolg, ten gevolge daarvan die Folge ist .... = het gevolg is infolgedessen / folglich = dientengevolge</p>	<p>... beschrijft dat wat noodzakelijkerwijs volgt, voortvloeit op basis van een daarvoor beschreven oorzaak</p> <p>(oorzakelijk verband)</p>
<p>wenn/falls ... dann = indien/als/wanneer.. dan unter der Voraussetzung / Bedingung, dass ... = onder de voorwaarde, dat ... es sei denn = tenzij waraan voldaan moet worden</p>	<p>...verbindt aan het gegeven een voorwaarde</p> <p>(voorwaardelijk verband)</p>
<p>wenn auch = ofschoon, hoewel, ook al. Obwohl / obschon / obgleich = ofschoon</p>	<p>... wijst op een beperking</p>
<p>aber = maar / echter allerdings = echter andererseits = aan de andere kant anstatt = in plaats (daar)van dagegen = daarentegen dennoch = toch, evenwel im Gegenteil = in tegendeel jedoch = echter</p>	<p>... duidt een tegenstelling aan</p> <p>(tegenstellend verband)</p>

trotz(dem) = (des)ondanks während (terwijl)	
nämlich = namelijk	... geeft nadere uitleg in concrete vorm
also = dus denn auch = dan ook alles in allem = al met al schlussfolgernd = concluderend Fazit: ... = conclusie: ...	... trekt uit het gegeven een conclusie (concluderend verband)
sogar = zelfs ... drukt verbazing uit trotzdem = desondanks trotz = ondanks ... tegen de wil of mening van so wie = zoals genauso/ ebenso wie = (net) zo ... als/evenals (mehr/besser ...enz) als = (beter/meer) ... dan	... maakt ter verduidelijk een vergelijking (vergelijkend verband)
früher = vroeger damals = toentertijd später = later nun / jetzt = nu danach / daraufhin = daarna / vervolgens bevor / ehe = voordat nachdem = nadat (und) dann = vervolgens nachher = naderhand tenslotte = zum Schluss / schließlic	... plaatst het geheel in een tijd , tijdschema of tijdpad (chronologisch verband)

5. Vraagsoorten

5.1 Stappenplan vóór en bij het lezen

Om de vragen bij de examenteksten te kunnen beantwoorden, bieden de onderstaande stappen de mogelijkheid om voorafgaand en bij het lezen snel informatie te achterhalen. Deze informatie kan de beantwoording van de vragen vereenvoudigen.

Bekijk (indien aanwezig):

- ... de **titel**, **ondertitel** en eventuele **tussenkopjes**. Ze geven meteen al een algemene indruk van het doel, dat de schrijver met de tekst nastreeft. Vooral de ondertitel en tussenkopjes geven vaak de kern van de tekst of tekststukken treffend weer. En dat kan van belang zijn bij het beantwoorden van zogenaamde kernvragen en samenvattingsvragen.
- ... aanvullende foto's, onderschrijft, illustraties, grafieken en tekeningen, omdat ze het een en ander meestal nog verduidelijken. Zo duiden bijgevoegde **cartoons** wellicht aan, dat de tekst naast het geven informatie ook ironisch, satirisch, sarcastisch of cynisch bedoeld te zijn. Deze informatie kan bij *beoordelvragen* zeer zinvol zijn.
- ... de naam van krant of tijdschrift bij **de bronvermelding**, want deze kan uitsluitel geven over de serieusheid of (politieke) status van de krant.
- ... opvallende **leestekens** (●, ►, <, >, nummering enz.) die met opzet de aandacht vestigen op belangrijke feiten, argumenten, meningen enz.
- ... **vetgedrukte** of **schuingedrukte woorden** of **tekststukken**, die niet voor niets om extra aandacht vragen en wellicht belangrijke en essentiële informatie bevatten.
- ... **citaten**, vaak ook aangeduid met aanhalingstekens. Wanneer een schrijver van een artikel de woorden van iemand anders citeert, (bijna) letterlijk weergeeft, zullen ze niet onbelangrijk voor de tekst zijn.
- ... **voetnoten**, want ze geven meteen al de betekenis van voor het begrijpen van de tekst belangrijke woorden of begrippen.

5.2 Analyse van vraagsoorten

Zoals bij het stappenplan aangegeven kom je in de opdrachten verschillende vraagsoorten tegen, die elk hun eigen aanpak vereisen.

1. **Formuleringsvraag**: in dit type vraag moet je de impliciete of expliciete betekenis van een tekstgedeelte opsporen. "Wat betekent dat hier?" of "Waar gaat het hier precies om?", door goed de vraag en de passage erbij te lezen, de betekenis in je hoofd te verwoorden en zo beknopt en precies mogelijk weer te geven wat je uit de tekst kunt halen.

2. **Samenvattingsvraag:** een samenvattingsvraag verlangt van je om de belangrijkste informatie uit het betreffende tekstdeel te halen en (in eigen woorden) te kunnen omschrijven. Dit omschrijven is met name bij open vragen van belang. Zorg dat je bij de beantwoording beperkt tot de aangegeven alinea's of regels.
3. **Kernvraag:** hier wordt gevraagd naar de hoofdgedachte of de kern van een tekst(deel). "Wat is de kern van dit artikel?" of "Welk doel had de auteur bij het schrijven van deze tekst?" Als dit de enige vraag is bij de tekst moet je *skimmen**; als er meerdere vragen bij de tekst staan, moet je nauwkeuriger lezen en citaten, voorbeelden e.d. wegstrepen, totdat je echt de kern te pakken hebt. Geef dan zo beknopt en precies mogelijk die kern weer.
4. **Functievraag:** in dit type vraag wordt gevraagd verbanden weer te geven tussen gedeeltes van de tekst, zoals: "Hoe verhoudt deze alinea zich tot de vorige?" of "Waar dient deze alinea voor?" Hier gaat het om oorzaak, gevolg, een illustratie, een tegenstelling, een versterking, enz.. Vaak komen bij deze vragen als antwoordopties signaalwoorden of kernwoorden (zie overzicht Kernwoorden vraagstelling Centraal Examen) voor.
5. **Conclusievraag:** bij conclusievragen moet jij zelf een conclusie trekken uit de passage waar de vraag naar verwijst. Dit vereist nauwkeurig lezen, zonder je eigen interpretatie. Gebruik dus alleen de context en je (voor)kennis.
6. **Beoordelingsvraag:** bij dit type vragen vraagt men naar de toon van een tekstdeel. "Wat is de toon van dit artikel?" "Hoe denkt de auteur over deze kwestie?" e.d. Hierbij moet je de vraag lezen, de passage waarover de vraag gaat, vaststellen wat die passage in het Nederlands precies betekent en of de toon bijv. ironisch, enthousiast, onverschillig, neutraal is.
7. **Verwijsvraag:** "Waarnaar verwijst ... in deze zin?" of "Waar heeft het woord ... betrekking op? Hiervoor moet je teruglezen in het voorgaande tekstdeel en moet je een woord kunnen vervangen door het verwijswoord uit de vraag.
8. **Invulvraag:** invulvragen komen bij gatenteksten voor of heeft tot doel jou een ontbrekend woord te laten vinden dat in de tekst had kunnen staan. "Welk woord past het beste op deze plaats?" of "Met welk woord had deze zin kunnen beginnen?" In dit geval moet je altijd het deel voor en na het in te vullen woord goed begrijpen, goed bepalen wat voor functie dit woord heeft en tot welke woordsoort het behoort. Dan bepaal je wat het verband is tussen het deel voor en na het in te vullen woord. Vervolgens bedenk je voor jezelf in je hoofd het woord dat zou passen en kijk je daarna pas uit welke woorden je kunt kiezen.

Bij de formulering....	... gaat het om een	Tip:
<ul style="list-style-type: none"> • Was beabsichtigt / meint (= bedoelt)/ behauptet (= beweert) der Verfasser (= schijver) / Autor ...? • Welche der folgenden Behauptungen / Aussagen (= uitingen) entspricht (= komt overeen met) Zeile (= regel) / Absatz (= alinea) ....? 	FORMULERINGS-VRAAG	<ul style="list-style-type: none"> • Zoek naar synoniemen en synonieme omschrijvingen • Kijk of je in het antwoord alle gegevens terugvindt • Sommige antwoorden lijken goed, maar zijn onvolledig • kies daarom de meest complete formulering
<ul style="list-style-type: none"> • Was wird in Absatz ... beschrieben? • Welches Problem stellt der Verfasser dar? • Von welchem Problem ist in Zeile ...- ... die Rede? 	SAMENVATTINGS-VRAAG	<ul style="list-style-type: none"> • Beperk je tot de aangegeven alinea of regels • Kijk of de belangrijkste informatie in het antwoord is samengevat • Sommige antwoorden zetten je met informatie uit andere alinea's op het verkeerde been
<ul style="list-style-type: none"> • Wovon handelt der Text? • Was ist der Kern / das Hauptthema / der Hauptgedanke / die Hauptaussage dieses Absatzes / Textes? 	KERNVRAAG	<ul style="list-style-type: none"> • Indien in de vraag aangeduid beperk je je ook hier tot de aangegeven regels / alinea's • Laat je niet afleiden door allerlei informatie. die er wel mee te maken heeft, maar concentreer je op de belangrijkste informatie • De kern, de belangrijkste bewering springt er meestal aan het einde van de alinea uit (ook wel eens aan het begin)
<ul style="list-style-type: none"> • Wie verhalten sich Satz / Zeile (..) zu ... ? • Was könnte man zwischen .. und ... einsetzen? 	FUNCTIEVRAAG	<ul style="list-style-type: none"> • Probeer de bedoeling van het tekststuk te doorgronden • Gaat het om een voorbeeld (<i>zum Beispiel / beispielsweise / etwa</i>), voorwaarde (<i>wenn/falls / Bedingung / Voraussetzung</i>), opsomming (<i>außerdem / zudem / darüber hinaus / hinzu kommt / überdies / daneben</i>), conclusie (<i>also / somit / infolgedessen / folglich / demnach</i>), tegenstelling (<i>aber / jedoch / trotzdem / dennoch</i>), oorzaak-gevolg (<i>so daß / indem / deshalb / darum / weil / denn / deswegen / aus diesem Grund</i>), voorbehoud (<i>wenn auch / obwohl / obschon</i>) • Let dus goed op de cursief gedrukte signaalwoorden. Leer ze vóór ieder meerkeuzewerk

<ul style="list-style-type: none"> • Was kann man aus ... schließen / ableiten? • Zu welcher Schlussfolgerung kommt der Verfasser? • Was will der Autor deutlich machen? 	<p>CONCLUSIEVRAAG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Trek een conclusie op basis van de in de tekst of tekststukken gegeven informatie, meestal te vinden aan einde van tekst of alinea • Laat je niet verleiden door je eigen mening over het thema
<ul style="list-style-type: none"> • Was bringt der Verfasser zum Ausdruck? • Welche Aussagen geben den Standpunkt des Autors wieder? • Wie kann man den .. Absatz charakterisieren? 	<p>BEOORDELINGSVRAAG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Probeer je een oordeel te vormen over de tekst of het tekstgedeelte • Probeer de sfeer / de toonzetting te treffen. Hoe komt de tekst bij je over? Kritisch, sarcastisch, ironie, satirisch, sceptisch....?
<ul style="list-style-type: none"> • Worauf bezieht sich das Wort ... in Zeile ....? 	<p>VERWIJSVRAAG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zoek naar de persoon of zaak, waarnaar verwezen wordt • Let daarbij op het betrekkelijke voornaamwoord 'deren' (dat verwijst naar òf een vrouwelijk òf een meervoudig woord) en 'dessen' (dat verwijst naar òf een mannelijk òf onzijdig woord). Ook de aanwijzende voornaamwoorden 'dies-' (= deze, dit) en 'jen-' (= die, dat) komen vaak voor.
<ul style="list-style-type: none"> • ..... (13) 	<p>INVULVRAAG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lees de zinnen rondom de open plek (meestal een hele alinea) • Meestal gaat het om een belangrijk kernwoord • (Zie de tips bij kernvraag)

6. Tekstoverzicht

Hieronder vind je een overzicht met voorbeeldteksten uit voorgaande examens. Het eerste overzicht betreft de opbouw naar moeilijkheidsgraad. Het tweede overzicht geeft voorbeelden van teksten per vraagsoort, om specifieke onderwerpen te kunnen oefenen. Let wel, niet alle opdrachten hoeven bij de betreffende teksten te bestaan uit de vraagcategorie. Deze is echter wél de hoofdmoot bij de tekstopdrachten.

6.1 Overzicht niveau

2006	12	Tipps für Studenten	makkelijke tekst
2007	5	Tiere schauen vom Nachbarn ab	makkelijke tekst
2007	7	Pantschen & Zündeln	makkelijke tekst
2007	10	Für Franzosen zu gefährlich	makkelijke tekst
2007	12	Besser trainieren, wo und wann Sie wollen: Mit Ihrem Personal Trainer	makkelijke tekst
2008	11	Weltweit einfach günstig telefonieren...	makkelijke tekst
2010	1	Die Allwissende	makkelijke tekst
2010	2	Hut mit Blitz	makkelijke tekst
2010	3	Deutsche für die Post	makkelijke tekst
2010	5	Au-Pair	makkelijke tekst
2012	2	Gartenzwerg sieben Monate lang auf Weltreise	makkelijke tekst
2013	3	Der Clip-Milliardär	makkelijke tekst
2013	4	Gummi-Geburtstag	makkelijke tekst
2013	8	Abschied von den Kärtchen	makkelijke tekst
2014	1	Klamotten kaufen 2.0	makkelijke tekst
2014	7	Haustiere, aufgepasst!	makkelijke tekst
2014	8	Döner bis Schweiß	makkelijke tekst
2014	13	Der Kritzelcode	makkelijke tekst
2015	2	Tekst 2	makkelijke tekst
2015	9	Jobsuche im Ausland	makkelijke tekst
2006	1	Gute Freunde, seit 15 000 Jahren	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	2	Kaffeeröster mischt Mobilfunkmarkt auf	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	3	Training für den Ernstfall	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	4	Wurm im Einsatz	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	5	Deutschlands Turbostudent	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	6	Die Rückkehr der Prillblume	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	7	Wenn die Klinik das Kind vertauscht	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	8	Kein Schulfach für gutes Benehmen	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	9	Einer spinnt immer	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	10	„Sommerzeit? Gehört abgeschafft!“	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	13	Die Aufgaben eines Au-pairs	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2007	1	Wie halten wir's mit dem Dialekt?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2007	2	Das Kind hat doch Rechte	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2007	3	Nudossi oder Nutella?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2007	6	Störfall im Müggelsee	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2007	8	„Ausgefallene Waren finden“	tekst van gemiddelde moeilijkheid

2007	9	Putzplan & Duschwürfel	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2007	11	Mitbahnen	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	1	www.buchungsabbruch.de	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	3	Zu teure Schuhe im Spind?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	4	Männer sind Barbaren...	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	6	Der „Rest“ ist für Sie?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	7	Zurück in die Freiheit	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	8	Warum Männer ihren Frauen nicht zuhören „können“	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2008	10	Eine zweite Chance	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	1	Die Moderation	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	2	Der Musik was husten	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	4	Erst mal jobben im Ausland	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	6	Tiere an der Macht	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	8	Frau des Monats	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	10	Mit Sicherheit ein Trottel	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2009	12	Songs gegen Schmerz	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2010	4	Schnell zurück ins Nest	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2010	6	Teure Liebesgrüße	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2010	8	Bioenergie	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2010	9	Die Talentfischerin	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2010	10	Raus auf den Parkplatz	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2010	12	Pannen beim Geldholen	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	1	Auf leisen Sohlen	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	2	... und keiner hat's gemerkt	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	4	Für uns war Holland ein Hype	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	5	Voyeurismus an der Schule	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	6	Der Tag der Scherzkekse	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	7	Große Zustimmung für kinderfreies Lokal	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	8	Die Zuglotsin	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	9	Macht Unterricht Spaß?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	10	Brautschau: Regeln aus der Steinzeit	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	11	Sicherheitshinweis beim Betrieb der Wii-Konsole	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2011	12	eBay	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	1	„Ich hab dich so lieb, Mausebär“	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	3	Zombies im Café	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	4	Spielen zum Beruf machen	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	5	Der Duft der harten Arbeit	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	6	Mit Gitarrenriffs zum Erfolg	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	7	Die Deutschen sind besser als ihr Ruf	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	8	Männer fragen Brigitte	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	9	Feiner pinkeln	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	10	Filmreif!	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2012	11	Äußerlichkeiten sind Nebensache	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2013	1	Festivals: Die Wiese rockt! Oder lieber nicht?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2013	5	Schöne haben's leichter	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2013	6	„Die Wahrheit erfinden“	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2013	7	Eine junge Köchin mit Biss	tekst van gemiddelde moeilijkheid

2013	9	Junkfood aus der Thermobox	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2013	10	Füchse kommen in die Stadt	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2013	11	Kein Witz!	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	2	TV-Knabbereien	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	3	Botox von der Braut	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	4	Loops am Limit	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	5	Google Street View	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	6	Der tragische Ladendieb	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	9	Schokolade für die Schönheit	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	10	Sind wir Erben der Neandertaler?	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	11	Die Wahrheit über Laufschuhe	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2014	12	Abitur in Schwarz-Weiß	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	1	Titus - der Herr der Bretter	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	4	Engagierter Student sucht ... Ehrenamt	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	5	Hochzeit mit Folgen	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	6	HÄ?? Jugendsprache unplugged	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	8	Jeanswäsche mit Spezialpaste	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	10	Die wunderbare Welt der Spickzettel	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	12	Mein Ladegerät	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	13	Wenn das Handy mayday meldet	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2015	14	Rauchen: Stopp!	tekst van gemiddelde moeilijkheid
2006	11	Die Wurst und Europa	moeilijke tekst
2007	4	Mit Tricks zur Kinderuni	moeilijke tekst
2008	2	Keine halben Sachen	moeilijke tekst
2008	5	Symphonisches Rascheln	moeilijke tekst
2008	9	Wechselwarm	moeilijke tekst
2009	3	Forscherrat für Prominente	moeilijke tekst
2009	5	Lieber der Nase nach	moeilijke tekst
2009	7	Rosa Waschmaschinen für China	moeilijke tekst
2009	9	Blauer Dunst zwingt in die Knie	moeilijke tekst
2009	11	Warum sind Vorlieben so verschieden?	moeilijke tekst
2009	13	Das Layout: „Sehr gut und übersichtlich“	moeilijke tekst
2010	7	Tekst 7	moeilijke tekst
2010	11	Märchenstunde: Katzenjammer mit Comedystars	moeilijke tekst
2011	3	Ist Deutsch noch Deutsch?	moeilijke tekst
2012	12	Lebensmittelallergien	moeilijke tekst
2013	2	Was würden Katzen kaufen, wenn sie kaufen könnten?	moeilijke tekst
2013	12	Nürburgring	moeilijke tekst
2015	3	Produktpiraten immer frecher	moeilijke tekst
2015	7	Deutschland sucht den Superkanzler	moeilijke tekst
2015	11	Kandidaten müssen Preisgeld versteuern	moeilijke tekst

6.2 Overzicht per deelonderwerp

examen	tekst	titel	deelonderwerp
2006- II	4	Zurück zur Familie	alineavolgorde
2009- II	7	Ein Mechaniker namens Jan	alineavolgorde
2011- I	5	Hemd und Jackett	alineavolgorde
2013- I	9	Junkfood aus der Thermobox	alineavolgorde
2014- I	3	Botox von der Braut	alineavolgorde
2014- II	5	Im Visier der Spaßguerilla	alineavolgorde
2015- I	4	Engagierter Student sucht ... Ehrenamt	alineavolgorde
2006- I	5	Deutschlands Turbostudent	invulvraag
2008- II	4	Stille Helden	invulvraag
2010- II	8	Möbel dürfen überall stehen	invulvraag
2011- I	8	Die Zuglotsin	invulvraag
2011- II	6	Lieber kicken statt klicken	invulvraag
2012- I	8	Männer fragen <i>Brigitte</i>	invulvraag
2012- II	8	Warum schmecken die Kirschen in Nachbars Garten besser?	invulvraag
2013- I	7	Eine junge Köchin mit Biss	invulvraag
2014- I	2	TV-Knabbereien	invulvraag
2014- I	9	Schokolade für die Schönheit	invulvraag
2016-I	5	Detektor für Knockout-Drogen	invulvraag
2016-I	9	Abi 78 war anders als in 2012	invulvraag
2016-II	7	Reise nach Marokko	invulvraag
2006- I	1	Gute Freunde, seit 15 000 Jahren	citeren
2008- II	3	Kannibalisierung bei Aldi & Co.	citeren
2009- I	7	Rosa Waschmaschinen für China	citeren
2010- II	2	Schränken Rauchverbote das soziale Leben ein?	citeren
2010- II	11	Häppchenweise Literatur	citeren
2016-II	2	Chip- und Haftpflicht für Hunde	citeren
2016-II	12	Das Entscheidende im FOCUS	citeren
2008- I	2	Keine halben Sachen	beoordelingsvraag
2009- II	9	Guter Rat vom Firmenpaten	beoordelingsvraag
2010- I	9	Die Talentfischerin	beoordelingsvraag
2012- I	3	Zombies im Café	beoordelingsvraag
2012- II	3	Wie kontaktsfreudig ist Zebrafrosch@gmx.de?	beoordelingsvraag
2013- II	2	Feilschen um jeden Preis?	beoordelingsvraag
2015- II	4	Gesucht: Der Fahrer dieses Autos	beoordelingsvraag
2016-I	12	Lachen, zwinkern, traurig sein	beoordelingsvraag
2016-II	10	Seelenstriptease per Bleistift	beoordelingsvraag
2006- I	11	Die Wurst und Europa	kernvraag
2008- II	11	Die Herren holen auf	kernvraag
2009- I	1	Die Moderation	kernvraag
2009- II	1	Mit Nutella fängt man Mäuse	kernvraag
2009- II	10	Gott speichert die Königin	kernvraag
2010- I	7	Tekst 7	kernvraag
2010- II	6	Meinungsforschung	kernvraag
2013- I	6	„Die Wahrheit erfinden“	kernvraag

2013- II	5	Die Vernunft fährt mit	kernvraag
2013- II	6	Ich klick mich schick	kernvraag
2015- II	1	Klage ums Streichen von Klassen	kernvraag
2016- I	2	Die Tüte muss pffiffig sein	kernvraag
2006- II	6	Streit um Eis aus dem Rucksack	conclusievraag
2006- II	8	Stabile Faktoren	conclusievraag
2007- I	7	Pantschen & Zündeln	conclusievraag
2008- I	3	Zu teure Schuhe im Spind?	conclusievraag
2008- I	5	Symphonisches Rascheln	conclusievraag
2009- I	3	Forscherrat für Prominente	conclusievraag
2010- I	2	Hut mit Blitz	conclusievraag
2011- I	3	Ist Deutsch noch Deutsch?	conclusievraag
2013- I	2	Was würden Katzen kaufen, wenn sie kaufen könnten?	conclusievraag
2013- I	4	Gummi-Geburtstag	conclusievraag
2014- I	11	Die Wahrheit über Laufschuhe	conclusievraag
2015- II	13	Das gepflegte Geheimnis der Hundezunge	conclusievraag
2016-II	5	Noten für Lehrer auf spickmich.de erlaubt	conclusievraag
2016-II	9	Glaube, Hoffnung, Pflaster	conclusievraag
2007- I	5	Tiere schauen vom Nachbarn ab	functievraag
2007- II	1	WG mit alter Dame	functievraag
2009- I	11	Warum sind Vorlieben so verschieden?	functievraag
2010- I	8	Bioenergie	functievraag
2011- I	1	Auf leisen Sohlen	functievraag
2011- I	5	Voyeurismus an der Schule	functievraag
2011- I	9	Macht Unterricht Spaß?	functievraag
2011- II	10	Schadenersatz für den Honigraub	functievraag
2012- I	4	Spielen zum Beruf machen	functievraag
2012- II	4	Das elektronische Schaf	functievraag
2012- II	7	Krach am Meeresgrund	functievraag
2014- II	3	Hilfe vom Metzger	functievraag
2014- II	12	Das Klischee einfach umgedreht	functievraag
2016-I	4	Angst vor Freitag, dem 13.	functievraag
2016-I	8	Weibliche Intuition	functievraag
2016-I	10	Die Wahrheit über Kaffee	functievraag
2016-II	3	Voßkuhle warnt vor der Sammelwut von Facebook	functievraag
2016-II	8	In Spanien nachts Paella essen	functievraag
2016-II	13	Igitt!	functievraag
2016-I	7	Greencard für Kotfresser	verwijsvraag
2016-I	11	Teures Ersatzhotel	verwijsvraag
2006- I	2	Kaffeeröster mischt Mobilfunkmarkt auf	open vraag
2006- I	4	Wurm im Einsatz	open vraag
2006- I	7	Wenn die Klinik das Kind vertauscht	open vraag
2006- I	8	Kein Schulfach für gutes Benehmen	open vraag
2006- II	2	Führerschein S für junge Leute „eher uncool“	open vraag
2007- I	1	Wie halten wir's mit dem Dialekt?	open vraag
2007- I	4	Mit Tricks zur Kinderuni	open vraag
2007- I	6	Störfall im Müggelsee	open vraag
2007- I	8	„Ausgefallene Waren finden“	open vraag

2007- II	2	Deutschland kein Feiertags-Meister	open vraag
2007- II	3	Sturms Sternstunden	open vraag
2007- II	7	Ist Nachwürzen eine Beleidigung für den Koch?	open vraag
2007- II	9	Generation LAN	open vraag
2007- II	11	Matchball mit Motor	open vraag
2007- II	12	Das Raumfahrtzentrum „Orbitall“ im FEZ Wuhlheide	open vraag
2008- I	11	Weltweit einfach günstig telefonieren...	open vraag
2008- II	2	Krabbel-Roboter für den Darm	open vraag
2009- I	4	Erst mal jobben im Ausland	open vraag
2009- I	10	Mit Sicherheit ein Trottel	open vraag
2009- II	2	Boom der Privat-Charterflieger	open vraag
2010- I	12	Pannen beim Geldholen	open vraag
2010- II	13	Ärger statt Abflug	open vraag
2011- I	10	Brautschau: regeln aus der Steinzeit	open vraag
2012- II	12	Frida-Leserbriefe	open vraag
2013- II	13	Vignettenpflicht	open vraag
2014- II	11	Tattoo auf Probe	open vraag
2015- I	3	Produktpiraten immer frecher	open vraag
2015- I	5	Hochzeit mir Folgen	open vraag
2016-I	13	Fernseher	open vraag
2007- I	3	Nudossi oder Nutella?	samenvattingsvraag
2007- I	9	Putzplan & Duschwürfel	samenvattingsvraag
2007- I	10	Für Franzosen zu gefährlich	samenvattingsvraag
2007- II	8	Teure Nachhilfe	samenvattingsvraag
2008- I	6	Der „Rest“ ist für Sie	samenvattingsvraag
2008- I	10	Eine zweite Chance	samenvattingsvraag
2009- II	5	Papst Benedikt XVI	samenvattingsvraag
2008- II	6	300 000 Euro für bedrohte Sprache	samenvattingsvraag
2009- I	6	Tiere an der Macht	samenvattingsvraag
2009- I	12	Songs gegen Schmerz	samenvattingsvraag
2009- II	6	Totgesagte leben länger	samenvattingsvraag
2010- I	2	Hut mit Blitz	samenvattingsvraag
2010- II	9	Harter Brocken Bella Block	samenvattingsvraag
2011- II	3	Wir essen zu viel Dornhai	samenvattingsvraag
2012- II	10	Orientierung	samenvattingsvraag
2014- I	6	Der tragische Ladendieb	samenvattingsvraag
2014- II	2	Weiblicher Adlerblick	samenvattingsvraag
2015- I	11	Kandidaten müssen Preisgeld versteuern	samenvattingsvraag
2016-I	3	Big Brother für Vögel	samenvattingsvraag
2016-II	1	Bierhauptstadt ohne Bier	samenvattingsvraag
2007- II	10	Lebenstraum Baum	wel/niet- juist/onjuist
2008- I	1	www.buchungsabbruch.de	wel/niet- juist/onjuist
2008- II	7	Rücksicht ist Trumpf	wel/niet- juist/onjuist
2008- II	9	Haustiere sind gut für das Immunsystem	wel/niet- juist/onjuist
2009- I	2	Der Musik was husten	wel/niet- juist/onjuist
2009- II	1	Mit Nutella fängt man Mäuse	wel/niet- juist/onjuist
2009- II	5	Poesie ohne Worte	wel/niet- juist/onjuist
2010- I	5	Au-Pair	wel/niet- juist/onjuist

2010- II	3	Die echten Feuersteins	wel/niet- juist/onjuist
2010- II	4	„Finger weg vom Internet“	wel/niet- juist/onjuist
2010- II	12	Das perfekte Cevapcici	wel/niet- juist/onjuist
2011- II	7	Mit Pfeil und Bogen auf Ötzis Spuren	wel/niet- juist/onjuist
2012- I	7	Die Deutschen sind besser als ihr Ruf	wel/niet- juist/onjuist
2012- I	10	Filmreif!	wel/niet- juist/onjuist
2012- II	2	Ernährungstipp	wel/niet- juist/onjuist
2012- II	6	Kaffeetrinkern leben länger	wel/niet- juist/onjuist
2013- II	1	Baumeister mit Biss	wel/niet- juist/onjuist
2013- II	4	Wie gesund isst Deutschland?	wel/niet- juist/onjuist
2014- I	1	Klamotten kaufen 2.0	wel/niet- juist/onjuist
2014- I	8	Döner bis Schweiß	wel/niet- juist/onjuist
2014- I	10	Sind wir Erben der Neaderthaler	wel/niet- juist/onjuist
2014- II	8	Ist Arabisch nicht cool genug für Facebook & Co.?	wel/niet- juist/onjuist
2015- I	9	Jobsuche im Ausland	wel/niet- juist/onjuist
2015- II	12	„Erst Zigaretten, dann Tabletten“	wel/niet- juist/onjuist
2016- I	1	Gegen die Wand	wel/niet- juist/onjuist
2016-I	6	Meine Freie deutsche Jugend	wel/niet- juist/onjuist
2016-II	4	Wo bist du?	wel/niet- juist/onjuist
2016-II	6	Altes Brot	wel/niet- juist/onjuist
2016-II	11	Hardware mit Verfallsdatum	wel/niet- juist/onjuist

7. Handige websites

Wil je zelfstandig verder oefenen met leesvaardigheid en examenopgaven? Raadpleeg hiervoor de onderstaande websites. Heb je verder nog tips of handige sites: geef deze door aan de docent!

Examens uit vorige jaren

<http://www.havovwo.nl/havo-duits/>

http://www.cito.nl/onderwijs/voortgezet%20onderwijs/centrale_examens/schriftelijke_examens_havovwo

<https://www.examenblad.nl/examen/duits-havo-2/2015/havo?topparent=vq41h1h4i9qd>

<http://www.alleexamens.nl/alleexamens/havo/?Vak=Duits>

<http://examenbundel.nl/archief/oefenen/archive-facet/categorie2/duits/categorie1/havo>

Signaalwoorden

<https://www.sslleiden.nl/websites/assets/files/download/Woordenlijsten/WoordenlijstDuitsHavoVwo.pdf>

Examenidoom

<http://gsn.wrts.nl/examenwoorden>

Oefenen op specifieke vraagsoorten

<http://www.examenflow.nl/>

havovwo.nl

